

Memòria Activitats

2017

RESIDÈNCIA
D'INVESTIGADORS

Memòria Activitats 2017

16 DE GENER 2017 - 30 DE GENER 2017

Cicle de

Conferències: **DILLUNS DE CIÈNCIA: de quina manera els humans estem transformant la Terra: l'Era de l'Antropocè – I**

Organitza: Residència d'Investigadors

Col·labora: Obra Social "la Caixa"

Delegació CSIC a Catalunya

Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera (ICTJA - CSIC)

Assistents: 133

«La sisena gran extinció està en marxa», «La Humanitat devora cada any recursos que són equivalents a un planeta i mig», «La Terra ha perdut més de la meitat dels seus animals salvatges des de 1970», «La jirafa, amenaçada després de perdre un 40% de població en 30 anys», «La catàstrofe de l'Àrtic», «Com alimentar 10.000 milions de persones l'any 2050», «La societat de consum arrasa la biodiversitat», «Un iceberg de 5.500 km² està a punt de desprendre's del continent antàrtic», «Viure a 50 metres d'una autopista augmenta un 7% el risc de demència». Aquests titulars de notícies dels darrers mesos de 2016 posen de manifest l'impacte, cada cop més gran i important, de l'activitat humana sobre el medi ambient i la natura en general, en totes les seves dimensions. Aquesta incidència està arribant a nivells insospitats, mai vistos al llarg de la història. Les conseqüències són a tots els nivells, fins al punt que aquest impacte ha propiciat que en el món científic ja es pugui parlar, fins i tot, d'una nova era geològica que es coneix com a antropocè, concepte sobre el qual hi ha punts de vista diferents.

La Ciència està estudiant aquest impacte des de diversos vessants, ja que la sostenibilitat del planeta i, per tant, de la mateixa Humanitat està cada cop més en qüestió.

«Dilluns de Ciència» es fa ressò d'aquesta problemàtica, per la qual cosa les conferències d'aquest cicle volen donar a conèixer l'extensió i l'impacte humà en terres, aigües i atmosfera. El conjunt de conferències vol posar de manifest que el coneixement científic és, possiblement, un dels millors instruments per tal d'articular polítiques i actuacions de tot ordre per aturar o, si més no, intentar canviar els efectes d'aquest impacte.

Programa

16 de gener 2017

Conferència: **La veritat sobre l' Antropocè**

Ponent: Dr. Valentí Rull (Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera (ICTJA-CSIC))

L'any 1873, Antonio Stoppani va proposar que havíem entrat en una nova era que va anomenar «Antropozoica», caracteritzada per la influència de les activitats humanes sobre la Terra i la seva petjada en el registre geològic. Però no va tenir èxit i van haver de passar més de 140 anys perquè això és consolidat en una proposta ferma, aquest cop no com una era sinó com una època: l'«Antropocè».

Actualment, aquest terme està en procés de ser aprovat (o no) com a època formal de l'escala de temps geològic en el si de la Comissió Estratigràfica Internacional.

Malgrat això, és un terme d'ús molt freqüent tant en l'àmbit científic com en moltes altres activitats acadèmiques i socials. La conferència vol presentar el desenvolupament històric de la idea, la situació actual pel que fa al procés de la seva formalització i les possibles implicacions i conseqüències que la seva aprovació tindria per a l'escala de temps geològic.

23 de gener 2017

Conferència: **L'Antropocè i el canvi climàtic**

Ponent: Dr. Joan O. Grimalt (Institut de Diagnòstic Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

El progrés tècnic i econòmic dels humans ha donat lloc a un important augment de CO₂ a l'atmosfera. En els darrers 150 anys, a conseqüència de l'acció humana, la seva concentració ha pujat unes 120 parts per milió (ppm), que és més gran que la concentració natural cada vegada que el nostre planeta passà d'època glacial a època interglacial (90 ppm). A més, el nivell actual (400 ppm) és més alt que el de totes les èpoques interglacials (280 ppm) i glacials (190 ppm) del Quaternari. El planeta es troba en unes condicions totalment imprevisibles segons l'evolució natural. Amb una probabilitat del 95% la temperatura mitjana dels últims anys és superior a l'observada en els darrers 2.000 anys.

Aquest augment (actualment 0,9°C) ha generat un desgel generalitzat a les muntanyes, però que també s'observa en zones dels pols nord i sud. A causa d'aquest desgel i de l'augment de temperatura de les masses d'aigua, el nivell de la mar ha pujat en l'ordre de 30 cm en el segle XX.

Malgrat això, només som a l'inici del procés. El Grup Internacional sobre el Canvi Climàtic en el seu darrer informe de l'any 2007 preveu per al final de segle nivells de CO₂ entre 500 i 950 parts per milió que produiran increments de temperatura mitjans addicionals (respecte a l'interval 1980-1999) entre 1,1°C i 6,4°C i increments addicionals del nivell de la mar entre 18 i 59 cm.

És difícil fer-se càrrec del que volen dir canvis com aquests. Un dels problemes principals és que amb els coneixements actuals no es pot passar de la predicció general a la particular centrada en un espai i un temps concrets. En aquesta conferència es mostraran els aspectes principals del canvi que s'està produint i es mostraran les dades i fonts d'informació que suporten les observacions. La presentació s'estructurarà sobre tres preguntes: què passa?, per què passa? i per què passa ara?

30 de gener 2017

Conferència: **La toxificació de la Geosfera**

Ponent: Dr. Benjamí Piña (Institut de Diagnòstic Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

Una de les característiques de l'Antropocè és l'aparició a la Geosfera de noves molècules de síntesi el comportament i la toxicitat de les quals ens són essencialment desconeguts. Sigui per la seva persistència intrínseca, sigui per la seva aportació contínua, centenars o milers de compostos ja formen part de, virtualment, tots els ecosistemes, per remots que semblin, i a vegades en concentracions molt superiors a les esperades. No sabem ni els efectes biològics ni a quines espècies poden afectar la gran majoria d'aquests compostos. En realitat, estem fent un gran experiment de toxicitat amb tota la Biosfera, inclosos nosaltres mateixos. Els resultats estan encara per veure, però en mostrarem uns quants.

16 DE GENER 2017 - 18 DE GENER 2017

Congrés: **Smart – 4 – Fabry**
Organitza: Horizon 2020. European Union funding for Research and Innovation
Assistents : 270

24 DE GENER 2017 - 27 DE GENER 2017

Congrés: **5th Beam Telescopes and Test Beams Workshop 2017**
Organitza: Institut de Física d'Altes Energies (IFAE)
Assistents : 400

26 DE GENER 2017 - 20 DE JUNY 2017

Cicle de
Conferències: **XII cicle de CONVERSESES al RAVAL “Tal com som, tal com érem”**
Organitza: Residència d'Investigadors
Institució Milà i Fontanals (IMF – CSIC)
Assistents: 266

Programa

26 de gener 2017

Conferència: **Revolucionant el parentiu? Relacions de parella i poliamor**
Ponent: Carles Salazar (Universitat de Lleida)
Eric Alonso (Amors Plurals)
Moderació: Yolanda Aixelà (Institució Milà i Fontanals (IMF - CSIC)

16 de febrer 2017

Conferència: **L'Estil de Vida Paleo**
Ponent: Carles Pérez Ramírez (Especialista en medicina Natural)
Moderació: Débora Zurro (Institució Milà i Fontanals (IMF - CSIC)

30 de març 2017

Conferència: **Neorurals al Segle XXI: Entre dos mons**
Ponent: Inès Carrillo (Geògrafa)
Moderació: Xavier Terrades (Institució Milà i Fontanals (IMF - CSIC)

27 d'abril 2017

Conferència: **Ocupacions vs Okupacions: Formes de vida des de la prehistòria fins a l'actualitat**
Ponent: Ermengol Gassiot Ballbè (Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
Manuel Quesada Carrasco (Movimient okupa de Sabadell)
Moderació: Ignacio Clemente Conte (Institució Milà i Fontanals (IMF - CSIC)

25 de maig 2017

Conferència: **Veganisme: una identitat social emergent?**
Ponent: Mara Martínez Morant (BAU-Universitat de Vic)
Moderació: Juan Gibaja (Institució Milà i Fontanals (IMF - CSIC)

20 de juny 2017

Conferència: **La vinculació ciència- societat: estereotips i nous enfocaments**
Ponent: Elena Castro Martínez
(Institut de Gestió de la Innovació i del Coneixement – Universitat Politècnica de València (CSIC-UPV)

6 DE FEBRER 2017 - 27 DE FEBRER 2017

Cicle de

Conferències: **DILLUNS DE CIÈNCIA: de quina manera els humans estem transformant la Terra: l'Era de l'Antropocè - II**

Organitza: Residència d'Investigadors

Col·labora: Obra Social "la Caixa"

Delegació CSIC a Catalunya

Institut de Ciències del Mar (ICM - CSIC)

Institut de Diagnosi ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera (ICTJA - CSIC)

Assistents: 104

«La sisena gran extinció està en marxa», «La Humanitat devora cada any recursos que són equivalents a un planeta i mig», «La Terra ha perdut més de la meitat dels seus animals salvatges des de 1970», «La jirafa, amenaçada després de perdre un 40% de població en 30 anys», «La catàstrofe de l'Àrtic», «Com alimentar 10.000 milions de persones l'any 2050», «La societat de consum arrasa la biodiversitat», «Un iceberg de 5.500 km² està a punt de desprendre's del continent antàrtic», «Viure a 50 metres d'una autopista augmenta un 7% el risc de demència». Aquests titulars de notícies dels darrers mesos de 2016 posen de manifest l'impacte, cada cop més gran i important, de l'activitat humana sobre el medi ambient i la natura en general, en totes les seves dimensions. Aquesta incidència està arribant a nivells insospitats, mai vistos al llarg de la història.

Les conseqüències són a tots els nivells, fins al punt que aquest impacte ha propiciat que en el món científic ja es pugui parlar, fins i tot, d'una nova era geològica que es coneix com a «antropocè», concepte sobre el qual hi ha punts de vista diferents.

La Ciència està estudiant aquest impacte des de diversos vessants, ja que la sostenibilitat del planeta i, per tant, de la mateixa Humanitat està cada cop més en qüestió.

«Dilluns de Ciència» es fa ressò d'aquesta problemàtica, per la qual cosa les conferències d'aquest cicle volen donar a conèixer l'extensió i l'impacte humà en terres, aigües i atmosfera.

El conjunt de conferències vol posar de manifest que el coneixement científic és, possiblement, un dels millors instruments per tal d'articular polítiques i actuacions de tot ordre per aturar o, si més no, intentar canviar els efectes d'aquest impacte.

Programa

6 de febrer 2017

Conferència: **Les empremtes de l'«Antropocè» als registres geològics**

Ponent: Dr. Santiago Giralt Romeu (Institut de Ciències de la terra Jaume Almera (ICTJA – CSIC)

Actualment no hi ha cap dubte de la capacitat de l'ésser humà de modificar l'espai que l'envolta, ja sigui per obtenir un benefici econòmic ja sigui per adaptar-lo a les seves necessitats. Per adonar-nos d'aquest fet només cal aixecar el cap i mirar el paisatge del nostre voltant. De fet, l'ésser humà ha estat capaç de crear el seu propi sediment, ple de fragments de plàstic i productes contaminants. El nostre nivell de pertorbació dels ecosistemes del voltant és tan gran que, des de fa uns anys, dins de la Comissió Internacional d'Estratigrafia s'està discutint seriosament la creació de l'«Antropocè», una època que posaria fi a l'actual, l'Holocè, en la qual estem vivint. Quines evidències geològiques estan utilitzant per a aquesta discussió? Realment els dipòsits sedimentaris registren aquestes pertorbacions d'una manera prou significativa com per justificar la creació d'una nova època

geològica? La conferència pretén mostrar algunes d'aquestes evidències geològiques i posar-les en el context de la discussió.

13 de febrer 2017

Conferència: **Els contaminants orgànics com a vector de canvi global durant l'«Antropocè»**

Ponent: Dr. Jordi Dach (Institut de Diagnosi ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA-CSIC))

Les societats desenvolupades utilitzen unes 200.000 substàncies sintètiques en una multitud d'aplicacions industrials, domèstiques i agrícoles. Aquestes substàncies inclouen els pesticides, fàrmacs, substàncies igníferes en els productes de consum, entre moltes altres. A més hi ha les emissions d'hidrocarburs i partícules com a conseqüència de l'ús dels combustibles fòssils. Milers de contaminants orgànics s'han trobat arreu del planeta i ara es comença a entendre com poden afectar els ecosistemes, com també les seves interaccions amb altres vectors del canvi global. Aquesta conferència pretén donar una visió general tant de la rellevància dels contaminants orgànics com a vector de canvi ambiental durant les darreres dècades com del coneixement que se'n té actualment.

20 de febrer 2017

Conferència: **Com afecta l'ús de l'aigua al plàncton costaner**

Ponent: Dr. Francesc Peters (Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC))

Faci una respiració profunda! Fins i tot si l'aire sembla clar, és gairebé segur que vostè està inhalant desenes de milions de partícules sòlides i gotes de líquid. En altres paraules, els aerosols són partícules sòlides o líquides dispersades en l'aire.

La càrrega d'aerosols atmosfèrics és extremadament diversa i influenciada per una multitud de fonts i processos de transformació. És a dir, els aerosols provenen d'una gran varietat de fonts naturals i antropocèntriques: com la sal marina, la pols, la combustió.

Aquesta xerrada té com a objectiu presentar una visió general de les diferents fonts d'aerosols en l'atmosfera. En particular, es presentaran les fonts dels aerosols emesos per l'oceà, incloses les regions polars. Els aerosols tenen impactes importants en el nostre clima i en la nostra salut, que també seran presentats i discutits en aquesta xerrada.

27 de febrer 2017

Conferència: **Aerosols antropogènics i altres i el seu efecte sobre els microbis marins**

Ponent: Dr. Francesc Peters (Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC))

La producció marina a la Mediterrània és escassa per causes naturals que comporten una limitació dels nutrients essencials per al plàncton com a base de tota la xarxa tròfica marina. Per altra banda, les partícules suspeses en l'aire que produïm de manera antropogènica o bé que entren a l'atmosfera per causes naturals poden aportar nutrients essencials, i també inhibidors del creixement, per al plàncton marí, un cop aquests aerosols es dipositen sobre el mar.

6 DE MARÇ 2017 - 24 D'ABRIL 2017

Cicle de

Conferències: **DILLUNS DE CIÈNCIA: de quina manera els humans estem transformant la Terra: l'Era de l'Antropocè – III**

Organitza: Residència d'Investigadors

Col·labora: Obra Social "la Caixa"

Delegació CSIC a Catalunya

Institut de Ciències del Mar (ICM - CSIC)

Institut de Diagnosi ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

Institut Botànic de Barcelona – CSIC – Institut de Cultura de Barcelona, Ajuntament de Barcelona (IBB – CSIC – ICUB)

Assistents: 139

«La sisena gran extinció està en marxa», «La Humanitat devora cada any recursos que són equivalents a un planeta i mig», «La Terra ha perdut més de la meitat dels seus animals salvatges des de 1970», «La jirafa, amenaçada després de perdre un 40% de població en 30 anys», «La catàstrofe de l'Àrtic», «Com alimentar 10.000 milions de persones l'any 2050», «La societat de consum arrasa la biodiversitat», «Un iceberg de 5.500 km² està a punt de desprendre's del continent antàrtic», «Viure a 50 metres d'una autopista augmenta un 7% el risc de demència». Aquests titulars de notícies dels darrers mesos de 2016 posen de manifest l'impacte, cada cop més gran i important, de l'activitat humana sobre el medi ambient i la natura en general, en totes les seves dimensions. Aquesta incidència està arribant a nivells insospitats, mai vistos al llarg de la història. Les conseqüències són a tots els nivells, fins al punt que aquest impacte ha propiciat que en el món científic ja es pugui parlar, fins i tot, d'una nova era geològica que es coneix com a antropocè, concepte sobre el qual hi ha punts de vista diferents.

La Ciència està estudiant aquest impacte des de diversos vessants, ja que la sostenibilitat del planeta i, per tant, de la mateixa Humanitat està cada cop més en qüestió.

«Dilluns de Ciència» es fa ressò d'aquesta problemàtica, per la qual cosa les conferències d'aquest cicle volen donar a conèixer l'extensió i l'impacte humà en terres, aigües i atmosfera. El conjunt de conferències vol posar de manifest que el coneixement científic és, possiblement, un dels millors instruments per tal d'articular polítiques i actuacions de tot ordre per aturar o, si més no, intentar canviar els efectes d'aquest impacte.

Programa

6 de març 2017

Conferència: **Proliferacions nocives de microalgues: fenòmens naturals amb empremta antropogènica**

Ponent: Dra. Elisa Berdalet Andrés (Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC))

Les proliferacions nocives d'algues (o harmful algal blooms en anglès) són un fenomen Natural que comporta problemes a la salut (sobretot intoxicacions alimentàries) i benestar (pesca, turisme, esbarjo) humans o als ecosistemes aquàtics. Certes pressions antròpiques i l'escalfament global poden incrementar-ne la freqüència i/o els impactes negatius. La recerca científica multidisciplinària i coordinada amb els agents polítics i socioeconòmics pot aportar eines per pal·liar-ne els efectes. A més de la visió general, es presentaran exemples de proliferacions nocives a la costa catalana.

8 de març 2017

Conferència: **Impactes de la pesca d'arrossegament**

Ponent: Dr. Pere Puig Alenyà (Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC))

La pesca d'arrossegament és una activitat humana extractiva de recursos vius del fons marí. L'impacte d'aquesta activitat en les poblacions de peixos i crustacis, com també en les comunitats bentòniques, és un fet àmpliament conegut i estudiat, que està rebent un creixent interès mediàtic. No obstant això, l'arrossegament de les arts de pesca també té un efecte directe sobre els sediments que cobreixen els fons del mar. En aquesta conferència explicarem quines són les conseqüències del contacte diari de les portes i xarxes d'arrossegament amb els sediments marins, i com, en qüestió de quatre dècades, des de la industrialització d'aquesta activitat pesquera, s'ha modificat significativament el relleu submarí dels nostres mars.

20 de març 2017

Conferència: **Com afecta l'ús de l'aigua el plàncton costaner**
Ponent: Dr. Francesc Peters (Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC))

La producció marina a la zona costanera està condicionada per aportacions terrestres de nutrients. En sistemes naturals, les aportacions de nutrients terrestres solen anar lligades a condicions energètiques importants, com les tempestes. La regulació dels cabals dels rius i l'ús de l'aigua dolça deslliga les aportacions de nutrients de l'energia i condiona el tipus de plàncton present a la zona costanera.

27 de març 2017

Conferència: **Cap a una (nova?) cultura de les aigües marines**
Ponent: Dr. Jordi Camp (Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC))

Des del Neolític, deu mil anys d'història humana han fixat patrons de relació home-terra. Per al mar la situació és diferent per la percepció d'impacte humà menyspreable sobre un mitjà immens. La capacitat de l'home tecnològic d'influir apreciablement sobre la totalitat del planeta obliga a plantejar-nos quina capacitat real tenim de modificar el medi marí, com hem d'usar aquesta capacitat i amb quins objectius. Exemples concrets centrats en les nostres aigües costaneres mediterrànies ajuden a reflexionar sobre un tema la gestió del qual no admet demora i que ha de ser prioritari als centres de recerca marina.

19 d'abril 2017

Conferència: **La transferència de població a la ciutat i la contaminació atmosfèrica**
Ponent: Dr. Xavier Querol (Institut de Diagnosi ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA-CSIC))

Hi ha discussió científica encara d'on comença l'«Antropocè». Aquest període es caracteritza per la influència de l'home sobre la Terra i pot arribar a definir característiques importants del medi ambient. Per a alguns autors començaria aquest període amb els primers focs (50.000- 10.000 anys abans de l'actualitat) i per a altres serien la revolució industrial (1760) o la tecnològica (1950- 1960) les que en marcarien l'inici. Revisarem el creixement de la població mundial i les previsions fins al 2100. Seguidament incidirem en les migracions dintre d'Europa dels 1950-60 i dels 1990s que van donar lloc a zones del continent amb una gran densitat de població. A escala de l'Estat i de Catalunya també es produeixen aquestes migracions cap a la costa mediterrània i les capitals. El resultat és que les ciutats amb densitat de població més elevada de l'Estat són l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona i Badalona. L'Hospitalet amb 22.000 hab/ km² és una de les ciutats amb més elevada densitat de població d'Europa i del món, que supera amb molt el Caire, per exemple.

L'increment de la població (triplicada des del 1950), la concentració en grans ciutats (des del 6% el 1950 fins al 54% actual) i l'increment de la demanda energètica per càpita (duplicada des del 1950 fins ara) han fet que les emissions de contaminants atmosfèrics s'incrementin marcadament, encara que l'eficiència energètica ha augmentat molt en el mateix període. A més, aquestes emissions s'han concentrat a les grans àrees metropolitanes on viu la gent i on la degradació de la qualitat de l'aire té gran influència sobre la salut de la població i els ecosistemes.

El Conveni de Ginebra va marcar una primera fase de lluita contra aquest efecte col·lateral del desenvolupament humà que és la contaminació atmosfèrica. L'acidificació, la contaminació de metalls i compostos orgànics persistents i l'eutrofització eren els grans problemes. Als anys 1990 es van activar protocols i convenis per lluitar contra els contaminants urbans i industrials (amb efectes locals) i els contaminants climàtics. Veurem quin és l'estat actual de la contaminació a les grans ciutats i revisarem quines mesures s'hi estan fent servir per millorar la qualitat de l'aire sense afectar el desenvolupament econòmic de ciutats i regions.

24 d'abril 2017

Conferència: **La flora de la Xina, víctima del creixement econòmic?**

Ponent: Dr. Jordi López – Pujol (IBB – CSIC – ICUB)

La Xina és el tercer país del món en termes de diversitat vegetal, amb una flora vascular que conté al voltant de 33.000 tàxons, dels quals prop de la meitat són endèmics. Des del punt de vista evolutiu, es tracta d'una flora molt interessant atès que conserva un nombre molt elevat de llinatges relictos (alguns del paleogen o fins i tot del cretaci) que han perviscut fins als nostres dies, en part gràcies a una combinació de topografia complexa (especialment a la regió sud-oest del país) i unes taxes d'extinció relativament reduïdes durant el refredament global del cenozoic.

Aquesta valuosa diversitat vegetal, malauradament, està en greu perill a causa de les activitats humanes, cada cop amb uns efectes més severos fruit de l'imparable creixement econòmic del gegant asiàtic. Des de l'àmbit científic, s'estan fent esforços per tal d'incrementar el coneixement d'aquesta flora i poder així establir les bases per a la seva conservació, amb l'esperança que no s'hagi arribat massa tard.

16 DE MARÇ 2017 - 17 DE MARÇ 2017

Congrés: **Advanced Research Seminar on Audio Description**

Organitza: Transmedia Catalonia Research Group

Assistents : 200

23 DE MARÇ 2017

Jornada: **II Congrés Internacional en Compliance i Direcció Experta sota la norma referencial internacional SGE 900**

Organitza: Best Business Service, SL.

Assistents : 100

3 D'ABRIL 2017 - 4 D'ABRIL 2017

Congrés: **Member Meeting and General Assembly**

Organitza: DataCite Communications Director

Assistents : 150

18 D'ABRIL 2017 - 21 D'ABRIL 2017

Cicle de

Conferències: **Setmana del Llibre Científic 2017**

Assistents : 60

Programa

18 d'abril 2017

Conferència: **Presentació llibre: "La isla de Pascua"**

Ponent: Joandomènec Ros (Institut d'Estudis Catalans i Universitat de Barcelona (IEC-UB)

Francesc Amorós (Centre d'Estudis Històrics Internacionals - UB)

20 d'abril 2017

Conferència: **Presentació llibre: "Cuerpos y agencia en la arena social"**

Ponent: Josep Martí (Institució Milà i Fontanals - CSIC)

Laura Porzio (Institut Català d'Antropologia (ICA)

Jaume Vallverdú (Universitat Rovira i Virgili (URV)

Lina Masana (Universitat Rovira i Virgili (URV)

Moderació: Begonya Enguix (Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

21 d'abril 2017

Conferència: **Presentació llibre: "La fontana del placer. Una Zarzuela inèdita de José Castel"**

Ponent: Juan Pablo Fernández - Cortés (Universidad Carlos III i Universidad Camilo José Cela)

María Gembero (Institució Milà i Fontanals - CSIC)

24 D'ABRIL 2017 - 25 D'ABRIL 2017

Congrés: **2nd NANO-Transfer Consortium Meeting**

Organitza: NANO-Transfer

Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

Assistents : 80

27 D'ABRIL 2017 - 28 D'ABRIL 2017

Congrés: **Research Workshop for Young Researchers Thin Film Emerging Photovoltaic and Optoelectronic Technologies (EMTECH)**

Organitza: Institute of Advanced Materials. Universitat Jaume I, Castelló

Assistents : 170

8 DE MAIG 2017 - 29 DE MAIG 2017

Cicle de

Conferències: **DILLUNS DE CIÈNCIA de quina manera els humans estem transformant la Terra: L'Era de l'Antropocè – IV**

Organitza: Residència d'Investigadors

Col·labora: Obra Social "la Caixa"

Delegació CSIC a Catalunya

Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC)

Assistents : 161

«La sisena gran extinció està en marxa», «La Humanitat devora cada any recursos que són equivalents a un planeta i mig», «La Terra ha perdut més de la meitat dels seus animals salvatges des de 1970», «La jirafa, amenaçada després de perdre un 40% de població en 30 anys», «La catàstrofe de l'Àrtic», «Com alimentar 10.000 milions de persones l'any 2050», «La societat de consum arrasa la biodiversitat », «Un iceberg de 5.500 km2 està a punt de desprendre's del continent antàrtic», «Viure a 50 metres d'una autopista augmenta un 7% el risc de demència».

Aquests titulars de notícies dels darrers mesos de 2016 posen de manifest l'impacte, cada cop més gran i important, de l'activitat humana sobre el medi ambient i la natura en general, en totes les seves dimensions. Aquesta incidència està arribant a nivells insospitats, mai vistos al llarg de la història. Les conseqüències són a tots els nivells, fins al punt que aquest impacte ha propiciat que en el món científic ja es pugui parlar, fins i tot, d'una nova era geològica que es coneix com a «antropocè», concepte sobre el qual hi ha punts de vista diferents.

La Ciència està estudiant aquest impacte des de diversos vessants, ja que la sostenibilitat del planeta i, per tant, de la mateixa Humanitat està cada cop més en qüestió.

«Dilluns de Ciència» es fa ressò d'aquesta problemàtica, per la qual cosa les conferències d'aquest cicle volen donar a conèixer l'extensió i l'impacte humà en terres, aigües i atmosfera. El conjunt de conferències vol posar de manifest que el coneixement científic és, possiblement, un dels millors instruments per tal d'articular polítiques i actuacions de tot ordre per aturar o, si més no, intentar canviar els efectes d'aquest impacte.

Programa

8 de maig 2017

Conferència: **Future Earth: resposta coordinada de la comunitat científica internacional al desafiament del canvi global**

Ponent: Dr. Emilio O. Casamayor (Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC)

Future Earth és una plataforma científica internacional que emergeix després de més de dues dècades de col·laboració reeixida dels comitès de Canvi Global WCRP, IGBP, DIVERSITAS i IHDP, i que està patrocinada entre uns altres pel Consell Internacional per a la Ciència (ICSU), diferents Programes de les Nacions Unides i l'Organització Meteorològica Mundial. Apareix com a resposta a la crida del Grup Global de Sostenibilitat de l'ONU per fomentar una iniciativa científica mundial que enforteixi la interfície entre els gestors dels béns públics i la ciència, orientada a solucions i amb decisions informades basades en evidències. Fruit dels treballs previs dels comitès de canvi global s'han implementat, en les agendes internacionals i locals i en el dia a dia dels mitjans de comunicació, diferents termes científics lligats al canvi global i el concepte de límits operatius del sistema Terra. L'aproximació proposada es basa en conceptes de codisseny, coproducció, governança adaptativa i responsabilitat social del científic i el seu paper assessor en els assumptes públics.

Es busca treballar en la interfície gestió-intervenció/recerca fent que la participació entre els diferents actors sigui realment mútua, tant en el disseny de la recerca com en la planificació i seguiment de les intervencions. Es mostraran alguns exemples de com aquestes actuacions poden ser no solament necessàries sinó també possibles.

15 de maig 2017

Conferència: **Globalització i mobilitat humana: factors de risc en la transmissió de malalties per mosquits**

Ponent: Dr. Frederic Bartumeus (Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC)

El comerç mundial i els viatges han accelerat la propagació dels mosquits transmissors de malalties com ara Zika, Dengue, o Chikungunya, amb serioses implicacions per a la salut humana.

Aquests mosquits invasors han substituït el seu hàbitat natural, que són les selves tropicals, per la jungla urbana. Explicarem com són capaços d'explotar diversos canals de transport humans i prosperar en hàbitats dominats per l'home. També parlarem de quines mesures de vigilància i control s'apliquen per evitar riscos epidemiològics i com la pròpia ciutadania hi pot contribuir.

22 de maig 2017

Conferència: **Natura i conservació de l'alta muntanya**

Ponent: Dr. Marc Ventura (Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC))

Per la seva ubicació relativament allunyada de les grans ciutats podem pensar que l'entorn natural de l'alta muntanya es troba en un bon estat de conservació. Tanmateix, l'estudi d'aquest entorn natural ens mostra que també s'ha vist alterat per l'acció de l'home. En el cas particular dels ambients aquàtics d'alta muntanya dels Pirineus aquesta percepció està especialment esbiaixada a causa d'un cert desconeixement de la riquesa natural i de la seva fragilitat deguda a alteracions provocades per l'home. En aquesta conferència es farà una breu introducció de les principals característiques d'aquests ambients aquàtics i de les principals amenaces que els han afectat al llarg de la història. També es descriuran les accions que s'estan duent a terme en el marc del projecte LIFE+ LIMNOPIRINEUS per millorar l'estat de conservació d'aquests ambients aquàtics i minimitzar- hi l'impacte de l'empremta humana.

29 de maig 2017

Conferència: **Els paisatges marins abans de l'arribada de l'home: el rol dels megaherbívors**

Ponent: Dr. Teresa Alcoverro (Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC))

Una de les característiques que defineixen més clarament l'«Antropocè » és l'extinció de la megafauna, sobretot fora del continent africà.

A l'inici de l'arribada dels humans s'inicia una extinció massiva de la megafauna (l'extinció del Quaternari) que inclou espècies carismàtiques com els mamuts o els tigres de dents de sabre, per posar-ne alguns exemples coneguts. Altres espècies no s'extingeixen del tot, però les seves poblacions es redueixen sota mínims. Les plantes i els ecosistemes que tenim ara són segurament molt diferents dels que teníem aleshores, quan aquesta megafauna, i especialment els megaherbívors, eren dominants. Després d'aquestes extincions les praderies, similars a la sabana africana, han estat substituïdes per boscos en els ecosistemes terrestres. En aquesta conferència parlarem d'un aspecte encara més desconegut de l'«Antropocè»: les extincions massives dels megaherbívors marins i les possibles conseqüències en els seus hàbitats naturals, les praderies d'angiospermes marines.

9 DE MAIG 2017 - 10 DE MAIG 2017

Congrés: **3rd caLIBRAte General Assembly**

Organitza: LEITAT Technological Center

Assistents : 200

10 DE MAIG 2017

Jornada: **Desaparicions Forçades a Txetxènia**

Organitza: Lliga dels Drets dels Pobles

Assistents : 100

26 DE MAIG 2017 - 27 DE MAIG 2017

Congrés: **1st Catalan Economic Society Conference**

Assistents : 200

Programa

26 de maig 2017

Conferència: **Challenges for European Competition Policy**

Ponent: Emmanuelle Auriol (Toulouse School of Economics)
Massimo Motta (ICREA-UPF and Barcelona GSE)
Xavier Vives (IESE Business School)

Moderació: Bernd Theilen (CREIP, URV)

26 de maig 2017

Conferència: **Catalan Economic Challenges**

Ponent: Rym Ayadi (HEC Montreal)
Natàlia Mas-Guix (Generalitat de Catalunya)
Concepció Patxot (BEAT,UB)

Moderació: Elisenda Paluzie (BEAT,UB)

27 de maig 2017

Conferència: **Globalization, Inequality and Democracy**

Ponent: Nora Lustig (Tulane University)
Jaume Ventura (CREI, UPF and Barcelona GSE)
Andrew Williams (ICREA and UPF)

Moderació: Clara Ponsatí (University of St. Andrews)

27 de maig 2017

Conferència: **The Economics of Environmental Challenges**

Ponent: Jeroen Van Den Bergh (Universitat Autònoma de Barcelona (UAB))
Humberto Llavador (UPF and Barcelona GSE)
Robert Schmidt (Humboldt - Universität zu Berlin)

Moderació: Jose Garcia-Montalvo (UPF and Barcelona GSE)

29 DE MAIG 2017 - 30 DE MAIG 2017

Congrés: **ACT Transnational Meeting M5**

Organitza: Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Assistents : 40

[Mi18] - 31 DE MAIG 2017

Concert: **XI Concert de Primavera. COSMOS QUARTET**

Organitza: Residència d Investigadors

Intèrpret: Helena Satué

Oriol Prat

Bernat Prat

Lara Fernández

Assistents : 100

El Cosmos Quartet neix el 2013 de l'amistat i complicitat de quatre músics catalans que cobreixen dues generacions. Cadascun dels seus membres ha mantingut trajectòries internacionals en l'àmbit de solista, músic de càmera i orquestral, i ha treballat amb professors i a escoles a Londres, París, Ginebra, Colònia, Stuttgart, Basilea i Michigan.

Han rebut classes i consells de Rainer Schmidt, Johannes Meissl, Hatto Beyerle, Miguel da Silva, el Quartetto di Cremona, Anita Mitterer, el Mosaiques Quartet, Patrick Jüdt, Evgenia Ephstein i el Prazac Quartet.

El Cosmos Quartet ha aconseguit un ampli reconeixement proclamant-se recentment guanyador del tercer premi en el concurs «Carl Nielsen International Chamber Music Competition» a Copenhaguen; el primer premi del concurs internacional de música de cambra de Castella i Lleó; el primer premi en el concurs internacional de música de cambra «Mirabent i Magrans», de Sitges; el premi de música de cambra del Festival ISA (Kammermusik Preis 2014); i el premi Artis Quartet a la millor interpretació de quartet de corda de l'ISA 2014.

Programa

Quartet de corda K. 387 en Sol major

- W. A. Mozart
- I. Allegro vivace assai
- II. Menuetto. Allegretto I
- II. Andante cantabile
- IV. Molto allegro

Blossoming per a quartet de corda

- T. Hosokawa

Cinc moviments per a quartet de corda Op. 5

Sis bagatelles per a quartet de corda Op. 9

- A. Webern

Quartet de corda No. 1 Op. 41 en la menor

- R. Schumann
- I. Introduzione. Andante espressivo-allegro
- II. Scherzo. Presto - Intermezzo
- III. Adagio
- IV. Presto

Intèrprets

Helena Satué, violí

Va començar a estudiar el violí als cinc anys. Després de graduar-se al Conservatori de Barcelona i a l'Escuela Superior de Música Reina Sofía de Madrid, i posteriorment al Conservatoire National Supérieur de París, continua perfeccionant-se a la Hochschule für Musik Köln amb la professora Mihaela Martin.

Situada en l'elit dels joves músics espanyols, la crítica l'ha descrit com una violinista de condicions excepcionals, amb un domini absolut i virtuós de l'instrument, i de primer nivell per la seva tècnica refinada i elegant. El primer concurs que guanya, als dotze anys, el segueixen nombrosos premis i guardons en diversos concursos nacionals i internacionals.

La seva experiència artística passa per la interpretació orquestral, cambrística i solista. Actualment és professora de violí a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) i al Conservatori del Liceu.

Bernat Prat, violí

Comença els estudis de violí a l'edat de tres anys a l'Escola de Música de Capellades. Posteriorment cursa el Grau Superior a l'ESMUC amb la professora Eva Graubin, i actualment resideix a Basilea, on perfecciona els estudis de violí amb Rainer Schmidt. Ha sigut membre de diferents formacions com la JONC, la JONDE o la SHMFO.

Lara Fernández, viola

Va començar a tocar la viola a l'edat de 7 anys a Sòria i a Madrid amb el professor Jensen Horn-Sin Lam i la professora Elena Pochekina. Es va graduar amb la màxima distinció al Conservatorio Superior de Aragón, on va estudiar amb Avri Levitan (viola), Kennedy Moretti i Quartet Quiroga (música de cambra).

A més dels seus estudis regulars, Lara ha assistit a cursos i classes amb David Quiggle, Ulrich Knörzer, Jonathan Brown, Rivka Golani, Tatjana Masurenko, Vladímir Mendelssohn, Gilad Karni, Amihai Grosz, Haim Taub, Wilfried Strehle i Tabea Zimmermann. També ha estudiat música de cambra amb el Quartet Casals, amb Artemis Quartet i Eberhart Feltz.

Ha estat guardonada amb la beca Ibercaja, Fundación Promete, Juventudes Musicales d'Espanya i és regularment convidada al projecte «Musethica». Des de 2014 estudia el màster de viola a la Musik Hochschule «Hanns Eisler» de Berlín amb Volker Sprenger.

Oriol Prat, violoncel

Comença els estudis musicals de violoncel a Capellades amb la professora de Suzuki Anna Toca i després amb Iñaki Etxepare. El juny de 2012 es gradua a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) amb el professor Damian Martínez. Seguidament rep classes de la mà de Lluís Claret. El juliol de 2015 finalitza el màster de violoncel amb el professor Claudio Bohórquez.

6 DE JUNY 2017 - 19 DE JUNY 2017

Cicle de

Conferències: **DILLUNS DE CIÈNCIA de quina manera els humans estem transformant la Terra: L'Era de l'Antropocè – V**

Organitza: Residència d'Investigadors

Col·labora: Obra Social "la Caixa"

Delegació CSIC a Catalunya

Institut de Ciències de la terra Jaume Almera (ICTJA - CSIC)

Institut Botànic de Barcelona – CSIC – Ajuntament de Barcelona (IBB – CSIC)

Assistents : 167

«La sisena gran extinció està en marxa», «La Humanitat devora cada any recursos que són equivalents a un planeta i mig», «La Terra ha perdut més de la meitat dels seus animals salvatges des de 1970», «La jirafa, amenaçada després de perdre un 40% de població en 30 anys», «La catàstrofe de l'Àrtic», «Com alimentar 10.000 milions de persones l'any 2050», «La societat de consum arrasa la biodiversitat», «Un iceberg de 5.500 km² està a punt de desprendre's del continent antàrtic», «Viure a 50 metres d'una autopista augmenta un 7% el risc de demència».

Aquests titulars de notícies dels darrers mesos de 2016 posen de manifest l'impacte, cada cop més gran i important, de l'activitat humana sobre el medi ambient i la natura en general, en totes les seves dimensions.

Aquesta incidència està arribant a nivells insospitats, mai vistos al llarg de la història. Les conseqüències són a tots els nivells, fins al punt que aquest impacte ha propiciat que en el món científic ja es pugui parlar, fins i tot, d'una nova era geològica que es coneix com a «antropocè», concepte sobre el qual hi ha punts de vista diferents. La Ciència està estudiant aquest impacte des de diversos vessants, ja que la sostenibilitat del planeta i, per tant, de la mateixa Humanitat està cada cop més en qüestió.

Dilluns de Ciència» es fa ressò d'aquesta problemàtica, per la qual cosa les conferències d'aquest cicle volen donar a conèixer l'extensió i l'impacte humà en terres, aigües i atmosfera. El conjunt de conferències vol posar de manifest que el coneixement científic és, possiblement, un dels millors instruments per tal d'articular polítiques i actuacions de tot ordre per aturar o, si més no, intentar canviar els efectes d'aquest impacte.

Programa

6 de juny 2017

Conferència: **Són compatibles la guerra i la conservació de plantes?**

Ponent: Dr. Sergi Massó i Alemán (Institut Botànic de Barcelona – CSIC – Ajuntament de Barcelona (IBB – CSIC – Ajuntament de Barcelona))

Que les guerres tenen un impacte negatiu sever en l'ésser humà i en la biodiversitat és un fet que, a dia d'avui, ningú pot discutir. Però, paradoxalment, alguns d'aquests efectes adversos (tot i que èticament no siguin acceptables) creen algunes situacions que, en darrera instància, han donat lloc a accions beneficioses per a la conservació d'algunes plantes. Farem una breu revisió de diferents casos d'estudi arreu del planeta i en diferents períodes històrics i mostrarem com les zones i activitats de caire militar poden actuar de reserves naturals si es prenen les decisions administratives apropiades i amb base científica.

12 de juny 2017

Conferència: **Invasions biològiques al mar Mediterrani: estudi multidisciplinari de la introducció de l'alga *Dictyota cyanoloma***

Ponent: Dr. Daniel Vitales (Institut Botànic de Barcelona – CSIC – Ajuntament de Barcelona (IBB – CSIC – Ajuntament de Barcelona))

El mar Mediterrani, amb més de 17.000 espècies d'éssers vius identificades, és considerat un punt calent de la biodiversitat marina global. Per contra, també és una de les masses d'aigua més antropitzades del planeta, i es calcula que més de 1.000 espècies exòtiques haurien estat introduïdes al Mediterrani a causa del transport marítim, l'aqüicultura i/o la connexió entre mars i oceans a través d'infraestructures artificials. Tot i que només una part de les espècies exòtiques esdevenen invasores, l'impacte a les comunitats naturals natives i a les economies locals pot arribar a ser devastador.

Les macroalgues, amb més de 100 tàxons exòtics reportats al Mediterrani, constitueixen un dels grups d'organismes amb més capacitat de colonitzar ambients fora de la seva àrea de distribució original. Al mateix temps, però, les seves plasticitats ecològica i morfològica en dificulten molt l'estudi des del punt de vista de la caracterització d'una espècie exòtica i la reconstrucció del procés de dispersió. La combinació de treball amb col·leccions històriques, de camp i de laboratori, és essencial per entendre la història de la introducció d'una alga exòtica, com també per desenvolupar eines de gestió efectives contra els organismes potencialment invasors.

En aquest sentit, els treballs amb *Dictyota cyanoloma*, publicats recentment per investigadors de l'Institut Botànic de Barcelona (IBB-CSIC- ICUB) en col·laboració amb la Universitat de Barcelona i la Universitat de Gant, representen bons exemples de la utilitat de combinar diferents aproximacions en l'estudi d'algues invasores.

19 de juny 2017

Conferència: **L'«Antropocè» i les crisis ecològica i econòmica globals**

Ponent: Dr. Carles Soriano Clemente (Institut de ciències de la terra Jaume Almera (ICTJA - CSIC))

L'«Antropocè» ha esdevingut una qüestió d'abast global que expressa la preocupació de la societat moderna pel seu impacte sobre el planeta. Després d'una definició i un breu repàs a la història del terme, es conceptualitza l'«Antropocè» com a equivalent de la crisi ecològica global en curs. Tot seguit, es mostren les evidències empíriques d'aquesta crisi, les seves característiques específiques i el seu lligam amb el mode de producció capitalista. Finalment, es vincula l'«Antropocè» amb la crisi econòmica global, entesa en un sentit ampli, com a manifestació de les contradiccions internes d'aquest mode de producció i com a crisi secular de valorització del capital.

9 DE JUNY 2017

Jornada: **Co-evolutionary patterns and transition: Analysing processes of cultural change in cross-cultural and diachronic contexts**

Organitza: Institució Milà i Fontanals (IMF – CSIC)

Assistents : 40

10 DE JUNY 2017

Jornada: **Jornada Científica Regenera en Psiconeuroinmunologia Clínica**

Organitza: REGENERA

Assistents : 110

12 DE JUNY 2017 - 16 DE JUNY 2017

Congrés: **V Reunió Nacional de Dioxines, Furanos i Compostos Orgànics Persistents Relacionats i VIII Reunió de la Societat Espanyola d'Espectrometria de Masses (SEEM)**

Organitza: ACTIVA Congressos

Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA - CSIC)

Universitat de Barcelona (UB)

Societat Espanyola d'Espectrometria de Masses (SEEM)

Centre d'Investigació i Desenvolupament - Pascual Vila (CID-CSIC)

Assistents : 400

16 DE JUNY 2017 - 18 DE JUNY 2017

Congrés: **III Trobada de Teràpia Neuronal**

Organitza: Associació Mèdica de Teràpia Neuronal (AMTN)

Assistents : 250

21 DE JUNY 2017 - 22 DE JUNY 2017

Congrés: **Modeling Human Diseases in C. elegans Group. Genes, disease and therapies Program**

Organitza: Bellvitge Biomedical Research Institute - IDIBELL

Assistents : 40

25 DE JUNY 2017 - 21 DE JULIOL 2017

Curs: **University of California**

Organitza: University of California

Assistents : 150

26 DE JUNY 2017 - 5 DE JULIOL 2017

Concert: **13 Barcelona Festival of Song 2017**
Assistents : 200

Programa

29 de juny 2017

Concert: **De encanto e de saudade. Cançons amazoniques**
Intèrpret: Elisabete Almeida (Soprano)
Nikos Stavlas (Piano)

1 de juliol 2017

Concert: **¡Haylli Taki! (Cant de lluita)**
Intèrpret: Carolina Plata (Soprano)
Luis Gabriel Mesa (Piano)

29 DE JUNY 2017

Presentació
del llibre: **Sabio como te has vuelto. Selección de artículos**
Organitza: Residència d' Investigadors
Reial Acadèmia de Bones Lletres
Associació Cultural Hispano - Hel·lènica
Autor: Pedro Bádenas De La Peña
Ponent: Ana Gómez Rabal
José Martínez Gázquez
José Simón Palmer
Eusebi Ayensa Prat
Interpretació: Josep Tero
Assistents : 40

3 DE JULIOL 2017 - 6 DE JULIOL 2017

Congrés: **5th Iberian Meeting on Aerosol Science and Technology Jointly organised with IMPROVE LIFE13 ENV/ES/263**
Organitza: Co-Funded by European Commission LIFE+Environment Policy and Governance Programme (IMPROVE)
Assistents : 300

17 DE JULIOL 2017 - 26 DE JULIOL 2017

Congrés: **MIVISTREAM**
Organitza: MIVISTREAM
Assistents : 180

21 DE SETEMBRE 2017 - 23 DE SETEMBRE 2017

Congrés: **Epistemic Rationality: Conceptions and Challenges**
Organitza: Research Group in Analytic Philosophy (LOGOS)
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
Philosophical Problems, Resilience and Persistent Disagreement (DIAPHORA)
Barcelona History & Philosophy of Science Research Group (HPS@BCN)
Universitat de Barcelona (UB)
Assistents : 300

26 DE SETEMBRE 2017 - 28 DE SETEMBRE 2017

Congrés: **Working Groups and Management Committee Meeting**
Organitza: Chemical On-Line Composition and Source Apportionment of fine aerosol (COLOSSAL)
European Cooperation in Science & Technology (COST)
Assistents : 250

28 DE SETEMBRE 2017 - 29 DE SETEMBRE 2017

Congrés: **Institute of Environmental Assessment and Water Research - IDAEA**
Organitza: Institute of Environmental Assessment and Water Research - IDAEA
Assistents : 40

4 D'OCTUBRE 2017 - 6 D'OCTUBRE 2017

Congrés: **7th International Conference on Model and Data Engineering (MEDI 2017)**
Organitza: Database Technologies and Information Management Group
Department of Service and Information System Engineering (ESSI - UPC)
Assistents : 120

9 D'OCTUBRE 2017 - 11 DE DESEMBRE 2017

Cicle de Conferències: **DILLUNS DE CIÈNCIA**
Organitza: Residència d'Investigadors
Centres de Recerca de Catalunya (CERCA)
Col·labora: Obra Social "la Caixa"
Delegació CSIC a Catalunya
Centre de Recerca Matemàtica (CRM)
Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal)
Centre d'Estudis Demogràfics (CED)
Institut de Física d'Altes Energies (IFAE)
Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia (ICN2)
Institut Català d'Investigació Química (ICIQ)
Institut Català de Paleontologia Miquel Grusafont (ICP)
Institut de Bioenginyeria de Catalunya (IBEC)
Assistents : 953

Programa

9 d'octubre 2017

Conferència: **Com afecten els disruptors endocrins la nostra salut?**
Ponent: Maribel Casas (Institut de Salut Global de Barcelona - IS Global)

Els disruptors endocrins són compostos químics que poden interferir en l'acció de les hormones involucrades en molts processos biològics que es donen al llarg de la nostra vida com són el creixement, la pubertat o la funció cardíaca. Aquests compostos es troben presents en molts dels productes que fem servir a la nostra vida diària com ara els retardants de flama presents en els teixits, els perfluorats presents a les paelles, els parabens que impedeixen que creixin bacteris en els cosmètics o el bisfenol A, que evita que l'aliment entri en contacte directe amb les llaunes de conserva.

Estudis en animals han demostrat que els disruptors endocrins poden afectar el desenvolupament neuronal, augmentar el risc de patir obesitat, diabetes o asma. També s'han relacionat amb alguns tipus de càncers com ara els de mama o de pròstata, encara que l'evidència en humans no és tan clara.

Tot i que s'han fet molts estudis al respecte, encara no hi ha estudis epidemiològics concloents sobre els efectes en persones. Tot i així, els epidemiòlegs aconsellen que s'apliqui el principi de precaució fins que no hi hagi un veredicta unànime i contundent de la comunitat científica. És a dir, cal intentar evitar l'exposició d'aquests compostos fins que no es pugui demostrar que són totalment innocus.

16 d'octubre 2017

Conferència: **Sobre els mecanismes matemàtics dels canvis en la natura**

Ponent: Josep Sardanyés (Centre de Recerca Matemàtica - CRM)

En aquesta conferència es presentaran els mecanismes matemàtics que es poden trobar darrere dels canvis, bé dels continuats bé dels sobtats, en els sistemes biològics. Mitjançant la teoria dels sistemes dinàmics no lineals es podran comprendre millor aquestes transicions, que poden ser beneficioses per combatre el càncer o perjudicials en el manteniment de la diversitat i l'estabilitat dels ecosistemes.

23 d'octubre 2017

Conferència: **Implicacions en salut a nivell global de la resistència antimicrobiana**

Ponent: Clara Ballesté (Institut de Salut Global de Barcelona - IS Global)

La conferència té com a objectiu endinsar el públic en el món de la microbiologia, destacant, per exemple, la problemàtica de la resistència antimicrobiana i el seu impacte a nivell global. A més, es presentaran les investigacions que s'estan duent a terme i les mesures per prevenir la dita resistència.

30 d'octubre 2017

Conferència: **La sostenibilitat demogràfica de l'Espanya buida**

Ponent: Joaquín Recaño (Centre d'Estudis Demogràfics - CED)

Amplis sectors del centre i del nord de la península ibèrica es caracteritzen per baixes densitats de població i per envelliment. Tot això es veu agreujat per una emigració diferencial per sexes que ha provocat una relativa escassetat de dones i una immigració exterior incapaç de revertir un llarg procés de despoblació que es remunta a la dècada de 1950. En aquesta conferència es descriuran les característiques d'aquesta situació, la localització geogràfica i les perspectives demogràfiques de futur d'aquests espais.

6 de novembre 2017

Conferència: **Un univers insòlit**

Ponent: Aurelio Juste (Institut de Física d'Altes Energies - IFAE)

Des dels orígens de la Humanitat, l'ésser humà ha tractat de comprendre el seu entorn i s'ha fet preguntes cada vegada més fonamentals sobre la naturalesa i les lleis que en governen el funcionament. En les últimes dècades, estudis cosmològics han revolucionat la nostra visió de l'univers: així, només un 5% està constituït per la matèria coneguda que forma les estrelles, els planetes o els éssers vius. El 95% restant està compost per formes exòtiques de matèria i energia, denominades "matèria fosca" i "energia fosca", que han jugat un paper fonamental en l'evolució de l'Univers des de poc després del Big Bang i que en determinaran el futur.

En aquesta conferència es parlarà sobre com es va arribar a desvelar aquesta cara fosca de l'Univers i sobre l'apassionant aventura en la qual s'han embarcat físics de tot el món per desentranyar-ne els misteris.

13 de novembre 2017

Conferència: **Des de la pila fins a la bateria de flux i el nou model energètic**

Ponent: Daniel Rueda García (Institut Català de Nanotecnologia i Nanociències - ICN2)

Per què en diem piles i bateries dels dispositius d'emmagatzematge d'energia que utilitzem? Tenen aquests noms alguna cosa a veure amb el seu funcionament? Doncs, efectivament, alguna cosa hi tenen a veure, i per descobrir-ho ens remuntarem fins a una gran batalla científica.

Es descobrirà com funcionen aquests dispositius i les raons per les quals ha costat tant fer el cotxe elèctric o no hi ha plans de fer vaixells o avions elèctrics. Finalment s'analitzarà el sistema energètic global i es mostrarà de quina manera nous tipus de bateries ho poden canviar tot per complet si es parteix de la recerca d'un sistema basat en les energies renovables com a font principal d'energia.

20 de novembre 2017

Conferència: **Mecanobiologia: estudiant les forces físiques de cèl·lules i teixits**

Ponent: Carlos Pérez González (Institut de Bioenginyeria de Catalunya - IBEC)

Processos biològics com el desenvolupament embrionari, la regeneració de teixits o la metastasi tumoral, comporten moviments cel·lulars. La mecanobiologia s'encarrega d'estudiar les forces físiques causants de cadascun d'aquests moviments. En aquesta conferència, es repassaran els avenços d'aquest emergent camp de recerca i es discutiran les seves potencials aplicacions de futur.

27 de novembre 2017

Conferència: **A la recerca de fonts d'energia renovables: cel·les solars de Grätzel**

Ponent: Cristina Rodríguez (Institut Català d'Investigació Química - ICIQ)

A causa dels alts nivells de contaminació i el cost econòmic que suposa generar electricitat, ha sorgit la necessitat d'explorar fonts d'energia alternatives. Entre elles, es troba l'energia solar fotovoltaica, que converteix l'energia lumínica en energia elèctrica. Les cel·les solars de Grätzel (Dye-Sensitized Solar Cells, DSSC, en anglès) utilitzen compostos orgànics, anomenats "dyes" o colorants, que poden ser naturals o sintètics, com a material fotoactiu, inspirats en la fotosíntesi.

4 de desembre 2017

Conferència: **Retornant els fòssils a la vida**

Ponent: Isaac Casanovas i Vilar (Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont - ICP)

Els documentals i les pel·lícules de ciència ficció han convertit la paleontologia en una ciència immensament popular, fins al punt que animals extingits com el Tiranosaure Rex o el Mamut llanut formen part de l'imaginari col·lectiu. Sovint es caracteritza el paleontòleg com una barreja entre científic i aventurer, sempre disposat a viatjar a terres exòtiques i córrer perills per dur al museu un exemplar valuós. Però, és realment aquesta la seva feina?

En aquesta conferència s'explicarà com treballen els paleontòlegs del segle XXI, des de l'excavació d'un jaciment a la reconstrucció de l'aspecte i el mode de vida d'una espècie extingida fent servir les tècniques més sofisticades com, per exemple, la utilització de models virtuals en tres dimensions. També es veurà quin paper poden jugar els paleontòlegs davant els reptes que preocuparan la humanitat durant les properes dècades, com, per exemple, el canvi climàtic o la conservació d'espècies.

11 de desembre 2017

Conferència: **Energia, medi ambient i economia circular**

Ponent: Pedro Gómez - Romero (Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia - ICN2)

“Energia”, “Economia” i “Entorn” són les tres “es” d’un peculiar “triangle de les Bermudes” per a la supervivència de la nostra espècie preferida.

Després de dos segles cremant fòssils per créixer, la societat humana ha començat una lenta però inexorable re-evolució tecnològica cap a un model sostenible de generació, emmagatzematge, gestió i consum d’energia respectuós amb l’entorn mediambiental. L’economia ha avançat més lentament, encara que no tindrà més remei que fer-se sostenible. L’economia circular és una de les peces que mancaven per tancar precisament el cicle de sostenibilitat, convertint, per exemple, escombraries en matèries primeres. Però aquesta re-evolució tecnològica i econòmica necessita veritables revolucions científiques que la facin possible, moltes de les quals s’estan gestant ara mateix en laboratoris de recerca de tot el món.

16 D'OCTUBRE 2017 - 22 D'OCTUBRE 2017

Exposició: **FOTCIENCIA 14**

Assistents : 81

FOTCIENCIA és una iniciativa per apropar la ciència i la tecnologia a la societat a través de la fotografia científica amb l’edició d’un catàleg i la producció d’una exposició que visitarà diverses localitats de tota Espanya durant el 2017.

26 D'OCTUBRE 2017 - 30 DE NOVEMBRE 2017

Cicle de

Conferències: **XIII CONVERSES AL RAVAL. Tal com som, tal com érem. Les empremtes del poder: una mirada des de l’arqueologia i l’antropologia**

Organitza: Residència d’Investigadors
Institució Milà i Fontanals (IMF – CSIC)

Assistents: 45

Programa

26 d'octubre 2017

Conferència: **Dinàmiques de gènere i poder a l’actual acadèmia**

Ponent: Ana González Ramos (UOC IN3)

Gemma Garcia (Vicedecana d’estudiants, professora agregada, UAB)

Beatriz Revelles (Postdoctoral Juan de la Cierva, UB)

Hermínia Pujol i Estragués (Gerent, Centre d’Estudis Demogràfics, UAB)

En aquesta taula rodona discutirem al voltant de la participació de les dones com agents de coneixement a l’Acadèmia. Així, presentarem algunes de les darreres dades oficials en relació a la representativitat de les dones en diferents àmbits de recerca i universitaris, quines són les raons que expliquen aquesta presència desigual i quines són les mesures que s’estan prenent al respecte.

30 de novembre 2017

Conferència: **Complexitat social entre els primers agricultors i ramaders sedentaris del Proper Orient**

Ponent: Juan José Ibáñez (Institució Milà i Fontanals (IMF – CSIC)

Tot i que durant el Paleolític Superior es coneixen casos d'alguns individus que acumularan elements de riquesa/prestigi, les dades de les quals disposem suggereixen que el grau de diferenciació social era limitat.

En els orígens del Neolític en el Proper Orient trobem indicadors, fonamentalment a les arquitectures, però també en altres elements del registre material, de la institucionalització de diferències socials i econòmiques dins de grups assentats en grans poblats. Aquestes diferències degueren generar tensions internes que dugueren a l'abandonament dels grans poblats i a l'aparició d'una nova estructura d'assentament en petits llogarrets.

26 D'OCTUBRE 2017 - 30 DE NOVEMBRE 2017

Congrés: **11a Trobada de les Egipcíaques. Intervenció i gestió sostenible del patrimoni històric**

Organitza: Trobada de les Egipcíaques

Assistents : 200

8 DE NOVEMBRE 2017 - 9 DE NOVEMBRE 2017

Seminari

Internacional: **Vocal affects in chambers, temples and academies**

Organitza: Institució Milà i Fontanals (IMF – CSIC)

Patrocini: Universidad Complutense Madrid

Santander Universidades

Centro de Investigación y Documentación Musical - ESMUC

Residència d'Investigadors

Claudio Monteverdi - Monteverdi 450

Assistents : 30

9 DE NOVEMBRE 2017

Concert: **Claudio Monteverdi; 450 anniversary**

Organitza: Institució Milà i Fontanals (IMF – CSIC)

Patrocini: Residència d'Investigadors

Santander Universidades

Universidad Complutense Madrid

Centro de Investigación y Documentación Musical - ESMUC

Claudio Monteverdi

Intèrpret: Luis Antonio González Marín

Lucía Díaz Marroquín

Pablo Acosta

Pedro Reula Baquero

Albert Baena

Víctor Ojeda

Héctor Dos Santos

Assistents : 50

9 DE NOVEMBRE 2017 - 10 DE NOVEMBRE 2017

Trobada: **Intervenció i gestió sostenible del patrimoni històric**
Organitza: 11a Trobada de les Egipcíaques
Universitat Barcelona (UB)
Assistents : 200

21 DE NOVEMBRE 2017 - 23 DE NOVEMBRE 2017

Congrés: **Workshop SUBMON**
Organitza: Construyamos juntos un futuro marino sostenible - SUBMON
Assistents : 60

29 DE NOVEMBRE 2017

Conferència: **Nanomaterials de la 4rta revolució industrial**
Organitza: Residència d Investigadors CSIC-Generalitat de Catalunya
l'Association Nationale pour l'Espagne des Membres de l'Ordre National du Mérite
Français (Délégation pour la Catalogne)
Institut de Ciència de Materials de Barcelona (ICMAB - CSIC)
Assistents : 20

Els últims 150 anys han estat marcats per una acceleració tecnològica desconeguda prèviament per l'espècie humana, des de la primera revolució industrial (la màquina de vapor), passant per la segona (petroli i electricitat), fins a la tercera (informació i comunicacions). El segle XXI està marcat, tanmateix, per una nova revolució industrial, la quarta, els trets de la qual comencen a ser entesos. Ja sabem quins són els desafiaments extraordinaris als quals ens enfrontem, però també pensem que tenim poderoses eines per atacar-les. Els principals reptes que tenim es relacionen principalment amb la necessitat d'afrontar la transició energètica cap a una economia lliure de carboni en el menor temps possible, per a una població cada vegada més gran que s'hauria d'estabilitzar cap a un límit global sostenible, encara desconegut, però al voltant de 10 mil milions. A més, aquesta població té una creixent demanda de mitjans de comunicació, informació i mobilitat, sumats a una qualitat de vida que mai no s'havia somiat. La pregunta que ens fem és: quines són les tecnologies sostenibles que necessitem generar? com fer-les accessibles per a tothom? Quins seran els canvis socials i econòmics que es derivaran d'això?

El coneixement científic generat durant el segle XX és, sens dubte, el millor actiu que tenim per afrontar aquests reptes. Hem de fer més amb menys. Hem de construir una nova transversalitat, un nou paradigma científic. Els nanomaterials són precisament l'origen de les tecnologies que necessitem: ens permeten treure el màxim profit de la funcionalitat amb el mínim de material i energia. El coneixement que hem adquirit fenòmens a escala atòmica i molecular i el control de processos per a la nanofabricació s'han convertit en eines reals per construir aquesta nova revolució industrial.

DEL 11 AL 17 DE DESEMBRE 2017

Exposició: **"Suite in three movements"**
Organitza: Residència d'Investigadors
Assistents: 200

DEL 12 AL 14 DE DESEMBRE 2017

Congrés: **Quarterly Review Meeting TB REACH Monitoring & Evaluation Team**
Organitza: Stop Tuberculosis Partnership
Assistents: 60